

büyürken

2025-2026 | SAYI 3

ÇOCUĞUM İLKOKULA HAZIR MI?

Oryantasyon günleri daha dün gibiyken üçüncü çeyrek dönemin sonuna geldik. Bir yandan ilkokula başlama sürecine dair konuşmak için henüz erken gibi hissederken diğer yandan kalan zamanı çocuğun gelişimini dikkatle gözlemlemek, güçlü yanlarını fark etmek ve desteklenmesi gereken alanları doğal yollarla beslemek için önümüzdeki günler kıymetli bir fırsattır. Okula hazır oluşluk, bir anda tamamlanan bir süreç değildir. Günlük yaşamın içinde, küçük ama tutarlı adımlarla filizlenen bir gelişim yolculuğudur.

Okul, çocuğun yaşamında ailesinden sonra katıldığı ilk toplumsal kurumdur. İlkokul döneminde yalnızca akademik becerilerin değil; sosyal, duygusal ve davranışsal olgunluğun da belirli bir düzeye ulaşması beklenir. İlkokula başlamak, sadece okuma yazma öğrenmekten ibaret değildir. Çocuğun anne-babadan ayrılabilmesi, belirli bir süre yerinde oturabilmesi, dikkatini sürdürebilmesi, öğretmeni ve arkadaşlarıyla sağlıklı ilişkiler kurabilmesi, verilen görevleri sonuna kadar tamamlayabilmesi, el-göz koordinasyonu ile görsel ve işitsel ayırtma becerilerini yaşına uygun düzeyde kullanabilmesi önemlidir. Bu alanlardan birinde ya da birkaçında yaşanan güçlükler, çocuğun yeni okul ortamına uyumunu zorlaştırabilir ve başarısızlık hissi yaşamasına yol açabilir. İlk yıllarda yaşanan olumsuz deneyimler ise, çocuğun okula ve öğrenmeye yönelik tutumunu uzun vadede etkileyebilir.

1.sınıf, çocuğun akademik dünyayla tanıştığı ve öğrenmeye dair ilk adımlarını attığı kritik bir dönemdir. Bu süreç, çocuğun eğitim yaşamı boyunca “okul” ve “öğrenme” kavramlarını nasıl algılayacağını büyük ölçüde belirler. **Okul olgunluğu**, çocuğun fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarında okulda kendisinden beklenenleri karşılayabilecek düzeye ulaşması anlamına gelir. Bu olgunluğu etkileyen temel becerilerden biri ise **öz-düzenlemedir**.

ÖZ-DÜZENLEME BECERİSİ NEDİR?

Öz-düzenleme; çocuğun duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını yönetebilme becerisidir. Bu beceri sayesinde çocuk kendini sakinleştirebilir, dikkatini yönlendirebilir, dürtülerini kontrol edebilir, problem çözebilir ve sosyal ortamlarda daha

uyumlu davranışlar sergileyebilir. Öz-düzenleme becerisi gelişmiş çocuklar, stres verici durumlarla daha sağlıklı başa çıkabilir, kurallara uyum sağlayabilir, öğrenme süreçlerine daha kolay adapte olabilir ve akademik olarak daha güçlü bir başlangıç yapabilirler. Bu nedenle çocuğun takvim yaşının gelmiş olması, sayıları sayabilmesi ya da harfleri tanıyarak olması, 1. sınıfa hazır oluşluk için tek başına yeterli değildir. Okul olgunluğu, çok yönlü bir gelişim sürecidir ve ebeveynlerin desteği bu sürecin en önemli parçalarından biridir.

OKUL OLGUNLUĞUNU DESTEKLEYEN GELİŞİM ALANLARI

Zihinsel (Bilişsel) Gelişim

Çocuğun neden-sonuç ilişkisi kurabilmesi, temel kavramlara (renk, şekil, miktar, yön, zaman vb.) hâkim olması, detayları ayırt edebilmesi ve hafızasını etkin kullanabilmesi beklenir. Düşünce ve dil gelişimi birbiriyle yakından ilişkilidir; bu nedenle çocuk, yönergeleri anlayabilmeli ve kendini ifade edebilmelidir.

Dil Gelişimi

Çocuğun anlatılanları dinleyebilmesi, yönergeleri anlayabilmesi ve akıcı bir konuşmaya sahip olması önemlidir. Olayları sırasıyla anlatabilmesi, yeterli kelime hazinesine sahip olması ve temel kavramları kullanabilmesi beklenir. Telaffuz güçlükleri yaşayan çocukların okuma-yazma sürecinde de zorlanabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Özgüven, bağımsız hareket edebilme, duygularını uygun yollarla ifade edebilme, sorumluluk alabilme ve sosyal problemleri çözebilme becerileri okula uyum açısından önemlidir. 6 yaşındaki bir çocuğun, anne-babasıyla güvenli bağ kurmuş olması ve güvenli ayrılığı başarabiliyor olması beklenir. Akranlarıyla ilişki kurabilmesi ve bu ilişkileri sürdürebilmesi de önemli göstergelerdendir.

Motor Gelişim

Çocuğun bedenini rahat kullanabilmesi, denge ve koordinasyon sağlayabilmesi, kalemi doğru tutabilmesi ve çizgi çalışmaları yapabilmesi gibi ince motor becerilerinin gelişmiş olması önemlidir.

Dikkat ve El-Göz Koordinasyonu

Çocuk, görsel ve işitsel bilgileri anlamlandırabilmeli ve dikkatini belirli bir süre sürdürebilmelidir. Grup etkinliklerinde yerinde oturabilmesi, yönerge-leri takip edebilmesi, makas kullanabilmesi, boyama yapabilmesi ve yaklaşık 20-25 dakika boyunca bir etkinliğe odaklanabilmesi beklenir.

ÇOCUĞUN OKULA HAZIR OLUŞLUĞUNU DESTEKLEMELİK İÇİN...

- Okul olgunluğu yalnızca akademik çalışmalarla gelişmez; evde sorumluluk alması da bu süreci destekler.
- Okuduğunuz hikâyeler hakkında konuşabilir, hikâyeyi kendi cümleleriyle anlatmasını isteyebilirsiniz.
- Hikâye oluşturma ve tamamlama oyunları ile anlatım becerilerini destekleyebilirsiniz.
- Günlük yaşamda açık uçlu sorular sorarak kelime dağarcığını zenginleştirebilirsiniz.
- Resim, boyama ve kesme etkinlikleriyle ince motor becerilerini destekleyebilirsiniz.
- Nesneler arasındaki benzerlik ve farklılıkları bulmaya yönelik oyunlar oynayabilirsiniz.
- Yaşıtlarıyla bir araya gelebileceği sosyal ortamlar oluşturabilirsiniz.
- Bir etkinlikten sonra yaptıklarını sırasıyla anlatmasını isteyerek sıralı düşünme becerisini güçlendirebilirsiniz.
- Tek ayak üzerinde durma, zıplama, top tutma, bisiklete binme gibi fiziksel aktiviteleri teşvik edebilirsiniz.
- Giyinme, soyunma, tuvalet ve kişisel temizlik gibi öz bakım becerilerini destekleyecek fırsatlar sunabilirsiniz.
- Uzun süredir göz veya işitme kontrolü yapılmadıysa, okula başlamadan önce bir uzmana danışabilirsiniz.

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi olarak, öğrencilerimizin ilkokula hazır oluşluğunu önemsiyoruz. Bu amaçla konuyu ele almak ve sizlerin merak ettiği konular üzerine birlikte düşünmek amacıyla; “**Tohumdan Filize: 1. Sınıfa Hazır Oluşluk**” başlıklı bir seminer düzenleyerek, okul olgunluğunu destekleyen gelişim alanları ve siz anne babaların bu süreçte nasıl eşlik edebileceğini ele alacağız.

Tüm öğrencilerimize öğrenme motivasyonlarını hiç kaybetmeyecekleri, keyifli ve anlamlı bir eğitim yolculuğu diliyoruz.

Terakki Vakfı Okulları

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi

Kaynakça

- Kılıç, Özdemir G. (2004). Okul Olgunluğunun İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Milli Eğitim Dergisi (2002). Sayı 155–156, Okul Öncesi Eğitimin Okul Olgunluğu Üzerindeki Etkisi.
- Oktay, A. (1993). İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- PDR Derneği (2001). Eyvah Çocuğum Zor Durumda Ne Yapabilirim? Nobel Yayın Dağıtım.

